

GIÁ BÁN	
ĐƠN-PHÁP	ĐƠN-QUỐC
1 năm, 500	1.000
6 tháng, 300	600
3 tháng, 150	300

Nếu mua phải trả tiền trước.
Thư và đơn đặt hàng gửi về: TRẦN ĐÌNH-TRẦN, 41 đường Nguyễn Huệ, thành phố Sài Gòn.

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE

LA VOIX DU PEUPLE

LA VOIX DU PEUPLE

LA VOIX DU PEUPLE

Cái giá-trị to nhất của loài người là con người: muốn làm cho trái đất này có giá-trị, thì trước phải làm thế nào cho người có giá-trị đã (André France)

NHÂN-CÁCH VẠN-VĂN

(Tiếp theo)

Như bài trên đã nói nhân cách quan hệ một thiết với quốc gia xã - hội, nên muốn biết trình độ dân tộc một nước cao thấp thế nào, chỉ xem nhân cách dân tộc nước ấy sang hèn tốt xấu thế nào thì đủ rõ. Người Âu người Mỹ, rất trọng nhân cách cho là một của quý báu của mỗi người.

Ông Franklin là một nhà đại phát minh nước Pháp, có một quyền sở hữu thương ngày chép đều lời của mình, mà sửa đổi những điều ấy đi. Lúc ông đã 79 tuổi, ông bảo người ta rằng: Danh vọng và công nghiệp một đời tôi chỉ như quyền sở hữu nhỏ bé.

Ông Lincoln, là Tổng-thống nước Mỹ, công đức về việc phóng nô, ai cũng biết tiếng. Lúc nhỏ ở nhà làm nghề chèo đò, nghề thợ đốn gỗ, nghề buôn hàng vật, trên 19 tuổi mới lo tự học lấy; ban đầu làm thầy giáo, sau làm thầy kiện rồi mới làm nghị viên; đến 51 tuổi lên làm Tổng - thống.

Nghèo khổ như thế mà cái lòng nhân ái không khi nào sờn. Đó là cử một vài cái gương thôi, còn ngoài ra không kể hết được. Nhưng mà không những các bậc danh nhân như những nhà đại phát minh, đại chính trị, đại học vấn v.v. về việc trau dồi đạo đức, đạo luyện tâm tánh, rất là khó nhọc chăm chỉ, suốt cả một đời không cho những thói hư tật xấu, làm hại đến tư cách vĩ đại cao quý của mình; mà dân chúng hàng nhà nông phu ở dưới, họ cũng biết tự tôn trọng cái nhân cách; phò thông trí thức, không người nào không thuộc trong

não, làm thương nghề nghiệp, không người nào không có trong tay. Cái nền tự lập, đã xây đắp sẵn, nên cái tâm ý lại tự nhiên tiêu mất, mà những điều hèn hạ, không làm hư đến nhân cách của mình được.

Nhân cách người nước mình thì thế nào? Nước ta ở một góc Á - đông này, đất cũng không rộng, dân cũng không đông, của cũng không giàu, binh cũng không mạnh, thế mà ông bà ta phương Bắc chống với nước Tần, phương Nam với nước Chiêm thành và Chân - Lạp; cái vô khí duy nhất là chỉ giữ gìn cái nhân cách của dân tộc mà

nhân cách đến thế, dầu ở về thời đại bề quan tòa cũng ông bà ta xưa, cũng không khó để lẫn nhau, đánh xé xô đẩy lẫn nhau mà có ngày tiên diệt; huống là ở vào khoảng thế kỷ hai mươi trên thế giới cạnh tranh này, tiền đồ thế nào, người có mắt cũng nghĩ mà trông thấy!

Vậy thì nên làm thế nào? Xin thưa rằng: người sinh trong cuộc đời được thừa thừa đánh xé xô đẩy lẫn nhau, không khác gì ở trong trận giặc vây đánh mấy lớp; muốn cho sống còn thì trước nhất là ai này phải tự lo, chưa lấy

vun trồng mở mang dần dần ra, thành ra có những ngày phát đạt bành trướng như thế. Cứ như trong lịch sử mấy đời đã chép, thì so với thời đại khoa - học triết - học trên thế giới ngày nay, vẫn còn nhiều chỗ khiêm khuyết. Song về thời đại nào thì có nhân vật ứng dụng về thời đại ấy, trung thần thì sĩ, liệt nữ nghĩa dân, không đời nào không có; mà dầu cho những khoảng thay chầu đổi chợ, vách ngã thành nghiêng, phong giáo thì có bậc sư nho chủ trì, thanh nghị thì có bọn sĩ phu khích khuyến. Những kẻ bất nhân bất nghĩa, vô liêm vô sỉ, thì trong xã - hội đều bị bực đãi mà không có chỗ dung. Vì thế nên thế đạo nhân tâm, một mạch lưu truyền, làm một cái cơ sở vững bền vô hình cho cuộc sinh tồn trong dân tộc. Ai mà xét trong lịch sử nước nhà, dường cũng nhận như thế.

Đạo đức tiên thiên, giao này lay chuyển, bởi ngọn triều dân tộc cạnh tranh chung trong thế giới lẫn lộn tràn đến mà trong nước xoay ra cái cuộc xanh vàng đứt đoạn này; nề nếp nhân cách cũ ngày xưa thì một ngày một tiêu mất, mà cơ sở nhân cách mới ngày nay thì chưa tạo thành. Người mình ở trong cái không khí mới cũ dở dang đó, không khác gì mây theo luồng gió, nước chảy xuôi dòng, những điều hay tốt của ngoài thì không vô được chút gì mà bao nhiêu những vật qui bau trong nhà của ông cha ngày xưa thì quét sạch sành sanh mà còn chưa lấy làm vừa ý. Thậm chí thấy một mối lợi thì giống họ cũng xem như người đứng, gặp chút cảnh nghèo thì anh em cũng căm như cứu đói; nói tóm lại thì sung sướng phần xác thịt là nhân cách độc nhất hiện thời, không phải kể dài nữa.

Nhân cách đến thế, dầu ở về thời đại bề quan tòa cũng ông bà ta xưa, cũng không khó để lẫn nhau, đánh xé xô đẩy lẫn nhau mà có ngày tiên diệt; huống là ở vào khoảng thế kỷ hai mươi trên thế giới cạnh tranh này, tiền đồ thế nào, người có mắt cũng nghĩ mà trông thấy!

Vậy thì nên làm thế nào? Xin thưa rằng: người sinh trong cuộc đời được thừa thừa đánh xé xô đẩy lẫn nhau, không khác gì ở trong trận giặc vây đánh mấy lớp; muốn cho sống còn thì trước nhất là ai này phải tự lo, chưa lấy

vun trồng mở mang dần dần ra, thành ra có những ngày phát đạt bành trướng như thế. Cứ như trong lịch sử mấy đời đã chép, thì so với thời đại khoa - học triết - học trên thế giới ngày nay, vẫn còn nhiều chỗ khiêm khuyết. Song về thời đại nào thì có nhân vật ứng dụng về thời đại ấy, trung thần thì sĩ, liệt nữ nghĩa dân, không đời nào không có; mà dầu cho những khoảng thay chầu đổi chợ, vách ngã thành nghiêng, phong giáo thì có bậc sư nho chủ trì, thanh nghị thì có bọn sĩ phu khích khuyến. Những kẻ bất nhân bất nghĩa, vô liêm vô sỉ, thì trong xã - hội đều bị bực đãi mà không có chỗ dung. Vì thế nên thế đạo nhân tâm, một mạch lưu truyền, làm một cái cơ sở vững bền vô hình cho cuộc sinh tồn trong dân tộc. Ai mà xét trong lịch sử nước nhà, dường cũng nhận như thế.

Đạo đức tiên thiên, giao này lay chuyển, bởi ngọn triều dân tộc cạnh tranh chung trong thế giới lẫn lộn tràn đến mà trong nước xoay ra cái cuộc xanh vàng đứt đoạn này; nề nếp nhân cách cũ ngày xưa thì một ngày một tiêu mất, mà cơ sở nhân cách mới ngày nay thì chưa tạo thành. Người mình ở trong cái không khí mới cũ dở dang đó, không khác gì mây theo luồng gió, nước chảy xuôi dòng, những điều hay tốt của ngoài thì không vô được chút gì mà bao nhiêu những vật qui bau trong nhà của ông cha ngày xưa thì quét sạch sành sanh mà còn chưa lấy làm vừa ý. Thậm chí thấy một mối lợi thì giống họ cũng xem như người đứng, gặp chút cảnh nghèo thì anh em cũng căm như cứu đói; nói tóm lại thì sung sướng phần xác thịt là nhân cách độc nhất hiện thời, không phải kể dài nữa.

(LỜI VĂN XƯA)

Hương giang thu phỉếm phủ

Lấy người buồn cảnh có vui đâu - làm vào.

Long lãnh sắc nước, thấm đậm màu trời; đôi bờ bến cả, một là thuyền ai? Tháng bảy, tâm chi gian, bức vẽ lòng son; mặt đất; chèo đôi ba lữ 9, lữ thơ cảnh vật thu người.

Đương lúc đó, hồ reo bạch nhạn, vườn mả hoàng hôn. Chín khúc ừ ừ lằm lằm, năm canh dáo dác quốc kêu hồn. Ngục vãn tự thình lình, xé kẻ thân gieo lửa bươm; trận vô tình các cỏ, thương người phận mỏng cánh chuồn. Trong lồng én phách oanh châu, chỉ hồng học biết ai ai biết; trước mặt lóm cười lén bạn, thân long xa còn đó còn. Vai lang bóng xế vào những sinh bình, thu xấp xỉ nơi nước sục sục; kho phong nguyệt hẹn hò cùng tạo vật, mủi lung ra loan gác cây buồn.

Mây mẩn trôi trời gần nửa khoảng, đất riêng một mảnh; bên núi Ngự bình, trước trường Đông - Khán, bác thiên nhiên đã hoa, sóng lừng như từ; giới đại khối văn chương, giông trong tư kiếng. Tả hữu chầu Thiên mộ và chùa Diệu - đ, lúc canh khuya người vắng, tiếng chuông pha tiếng kẻ vắng; trên dưới cầu Bạch hồ đến cầu Bao-vinh, khi sao lạt trăng lạt, da nước trộn da trời lóng lánh. Lũ xô mây vùng bên đá, chẳng Thái-công mà bàn thạch, hay nhĩ xuống con chim vẩn, khác hẳn lưỡng đời; ngườ ngao vẩn khác hát chào, có Ngự phủ ấy đạo nguyên - lo là khe quanh nguồn sâu, mới ra tiên cảnh.

Hương hồ, gió lúc đặc mưa, trúc lưa lưa gió; làn ừ màu xanh, phong phôi là đó. Lúc cuối trời mây lượn, liếc mắt đưa nhìn bắc vể nam; khi gác là trăng lù, gió lay thoảng chim rừng vào đó. Hà chẳng là khi tượng tự do; ở thế cũng giang sơn hữu chủ. Tha hồ mình hát mình hò, thấy kẻ nào giống nào tở. Trời nước ửng một tay chỉ lái, đứng đỉnh chèo khua sóng chạy, sóng ào ào có mùa cây đưa; dưới trời trên hai cánh chi biếu, thung dung thuyền trôi gió lạt, gió lạt rạt bờ nhàn nhàn. Quang cảnh liêu từ bờ nhàn nhàn, Hương ơi! e phải mây không? Còn khôn riêng một chiếc con con, sóng no, hòa ra mình có.

Nhưng còn, đôi trăng ngân ngời, tựa gió ngấm ngời. Hào mĩu cuộc đầu chìm là nổi, ngàn một bề có đại báo trôi. Ngập trời là sóng vẩn mình (人 月 共 圆). Có tự chừa được mình mới mong cầu người được. Mà vô khi chừa mình, tức là cái nhân cách. Nói cho rõ ra thì những điều gì mà trau dồi được nhân, đạo luyện tính thần, làm cho nhân cách lên lên thì gắng sức mà làm (sự này không ai ngăn mình, chỉ mình tự ngăn lấy); còn những điều đã đối diện tham, hại nhân lịch kỷ, làm cho nhân cách dè hèn thì nhất thiết từ chối. Có được như thế thì cá nhân mới có tư cách; có tư cách cá nhân rồi sau mới nói đến đoàn thể xã hội nhân-quần.

X. T. T.

THƯƠNG THỨC CÔNG-TY THƯƠNG-MÃI

Mấy năm nay, người nước mình xoay về đường kinh-lĩ mỗi ngày mỗi nhiều, song cũng còn lắm kẻ chưa rõ cách lập công ty. Vậy tôi xin bàn sơ lược qua các công ty thương mại.

Thiên ý tôi là giúp cho những người muốn biết ít nhiều công việc trong các công ty thương mại. Nếu muốn khảo sát cho tường tận, thì cần phải xem các sách bàn về thương mại.

Mục-dịch các công ty thương mại là cùng nhau cùng vốn lại để làm những việc to tát mà một người không đủ sức làm được, như là đào sông, làm đường xe lửa, khai mỏ, phở đồn điền v.v. Một công ty thương mại có ba đặc tính:

- 1) Những người vào hội phải góp vốn để làm tư bản của công ty (capital social);
- 2) Mục-dịch của công ty là hoặc buôn bán, hoặc chế tạo, hoặc khai phá, làm cho tư bản của công ty phát ra lợi;
- 3) Phải có một định lệ hội để sinh lợi.

Công ty thương mại có một tư cách riêng (personnalité morale), khác với tư cách của mỗi người trong hội (personnalité physique de chaque associé). Khi có đồng góp vốn tạo thành một hội, thì hội ấy thuộc về của hội, chứ không phải của cá nhân; tiền ỷ không ai được lấy trở lại, chỉ trừ khi hội giải tán thôi. Khi ấy, hết cả cá nhân cũng như họp lại, tính trả công nợ của hội xong, còn lại bao nhiêu thì chia ra ít nhiều tùy theo số tiền mình đã góp khi vào hội; sau khi giải tán, những trái chủ của hội (créanciers sociaux) có quyền truy-cứ (droit de poursuite) tư bản của hội, còn những trái chủ của mỗi người trong hội thì không có quyền can thiệp tới tư bản của hội.

Nếu hội có việc kiện cáo ở tòa, thì chỉ người quản lý (gérant, administrateur délégué, ou président du Conseil d'administration) ra thay mặt cho hội. Quốc-tịch của hội (nationalité) là tùy theo chỗ hội ở (siège social), chứ không phải tùy theo quốc tịch của các cá nhân; như ở chính của hội ở Pháp, thì quốc tịch Pháp, dù các cá nhân

minh, ở ở đâu là; xoi đất những giống trước làng, có đất ai ở! Đất Ngô lập là đầu hương nài, có phải phải là vàng thía mẫu sắc; bên Sở là mỏ làm vườn học, hẳn là mề muối đó khác bao đời! Thập Chiêm-thành thuở no chớ tro tàn, gương hung phé ngàn thu ghé gắm; trảng Quốc đàm năm kia đã có rập, mặt thỉnh may đôi giọt sùi sùi! Bề mặt không có có không, e nữa đầm thiên hồ đầm; rợp Xích liệch lênh say say lênh, đánh chằng vui một mình [e vai v.

Vết có bài ca rằng:
Thơ đầy tại hồ rợp đầy bàn.
Ngang trời giốc đất hồ một thuyền câu.

Lặng heo hắt hồ hoi thu.
Không vờng đông hồ thời mây mờ.
Sóng bề đầy hồ chốc à à, thuyền ta thuyền ta hồ bãi cỏ mau.
Ngắm một khúc phá thiên âu hồ,
Ai biết thuyền ông nay ở đâu? S. N.

đều là người Mỹ người Anh cũng mặt.

Các thứ công ty thương mại. — Có sáu thứ công ty thương mại thông thường:

- 1) Vô hạn công ty (société en nom collectif),
- 2) Lương-hiệp công ty (société en commandite simple)
- 3) Cổ phần lương hiệp công ty (société en commandite par actions).
- 4) Vô - danh công - ty (société anonyme),
- 5) Hữu hạn công ty (société à responsabilité),
- 6) Hiệp tư công ty (société en participation).

7) Vô hạn công ty. — Trong hội này, những người có đồng phải quen biết nhau, tin cậy nhau. Hội phải có một điểm danh (raison sociale). Trong điểm danh, phải có tên những người trong hội. Nếu đồng quá, thì một hay hai người đứng tên, rồi thêm chữ « công ty » theo sau, như « Ng-vân-Huật huyện » hay « Ng-vân-Huật công ty ».

Những cổ phần (part d'intérêt) không mua đi bán lại được, không nhượng lại được; nếu điều lệ công ty không dự định trước, thì cha cũng không để lại cho con được; nếu có một người trong hội chết, thì hội phải giải tán. Trách nhiệm của các người trong hội không chung; nếu hội thanh-vượng thì công nhau chia lợi; nếu hội bị lỗ, thì công nhau gánh vác công nợ hội; nếu của hội không đủ trả nợ, thì phải lấy đến của nhà; bằng không, nếu các trái chủ của hội kiện, thì tòa sẽ tịch biên gia sản của mỗi người có chun trong hội. Vì vậy lẽ đó, nên trong hội này các cá nhân phải cùng nhau chăm nom công việc; nếu để người thay mặt, thì công phải là người thái tin nhiệm. Cách hội này chỉ thích hợp cho những công việc thường thường, không cần phải nhiều vốn.

8) Lương hiệp công ty. — Trong hội này có hai hạng người: một hạng gọi là commanditaires phải chịu toàn trách nhiệm và một hạng gọi là commanditaires trách nhiệm theo số tiền mình đã góp vào. Hội cũng có điểm danh (raison sociale). Trong điểm danh phải có tên những người hay một người trong hội.

Những người Commanditaires đó, pháp luật không gọi là thương nhân. Những người này trong các số nhà nước có thể vào được. Những phải biết phân biệt những người commanditaires với những người cho hội vay tiền. Hạng người này không phải là hạng người trong hội; đối với hội, họ không có trách nhiệm; công việc hội thế nào mặc dầu, họ có quyền đòi tiền vốn tiền lời, y như là giao kèo mà họ đã ký với hội trước khi cho vay. Còn hạng người commanditaires thì là người trong hội, sự lợi là phải tùy theo công việc hội phát đạt hay thất bại; phải đợi thì được lợi, thất bại thì theo số tiền đã góp vào khi trước. Người trong hội không được đem cổ phần bán lại hay nhượng lại cho người khác; nếu điều lệ không dự định trước, thì cha cũng không có thể để cổ phần lại cho con.

(Còn nữa)
P. T.

THẾ GIỚI THỜI ĐAM

TÌNH-HÌNH TRUNG-HOA

(Tiếp theo)

Như bài trước ta đã nói, ở Trung hoa hiện nay phải Tướng - giới - Thạch chấp chính, còn hai phái khác là phái Hữu và phái Tả đều xem Tướng như cứu đói.

Phái Hữu, sau cuộc Ninh - Hán và Lương-Việt chiến tranh, thế lực không còn gì nữa, tuy chưa diệt hẳn, nhưng khó lòng khôi - phục lại oai thanh cũ mà mong có ngày tung hoành được. Vì vậy, thế lực, là hợp cùng thế lực - sự liên-hợp không phải vì cơ-hội ngẫu nhiên sẽ khiến nên. Phái Tướng như vậy là nhân được một kẻ thù-dịch lớn.

Đến ngày 17 septembre nay Tướng phát - Khue động quân ở Nghi - xương, tuyên bố độc lập và thỏa - mạ Tướng là lợi dụng cách mệnh mà thao túng chính quyền. Tướng bố cáo rằng mình tuân theo mệnh lệnh của tá phái, cũng Phụng-ngọc Tướng. Dền-tích - Sơn, Đường-sinh-Fri, Chu-bội-Đức, Trương-bạc Lương đem quân đánh Tướng, được triệu tập Toàn-quốc hội-ngội từ hai và các yếu - nhân phái Tả là Uông-tính-Vệ, Vương-pháp-Cần, Trần - gia - Hựu, Bách - văn-Ky sẽ đứng ra cải tổ chính phủ lại. Tướng đã kéo quân xuống Hồ nam định liên lạc cùng Hà kiện, rồi theo đường Thương Đức, Thanh châu, xuống Quế lâm tập hội cùng quân Lý minh Thuy, Dương đảng Huy v.v. Quân đội thảo Tướng thực lực đã khá thì một mặt sẽ bắc tấn đánh Vũ Hán; một mặt tấn sang Quảng đông.

Dư luận Trung. Ngoại đối với cuộc Nội chiến này rất chú ý, vì nếu kế hoạch là phải mà thực hành kết quả thì phong vận Trung quốc tất có biến đổi nhiều. Vậy tiền đồ cuộc thảo Tướng ra thế nào? Phải đây Tướng bị đánh đổ chăng? Theo tin tức báo giới nhiều đều chống chọi nhau, ta không phân đoán cho xác thực được, nhưng xem đại thể thì cũng có thể phát hiện vài lời dự trắc.

Phái Tướng giới Thạch vậy cảnh không phải là là, mà những địa bàn chiếm lãnh được đều là phong nhiều trù mật. Tuy vậy nếu lời bố cáo của tá phái nói rằng kế hoạch thảo Tướng nhất nhất đã định trước và quân đội đã địa phương đều có liên lạc tương đương, nếu lời ấy là đúng sự thực thì Tướng thật khó lòng mà kháng cự lại được! Nhưng thực hay hư? Trước hết ta nên biết rằng Tướng phát Khue động viên là bị động chứ không phải chủ động. Nguyên nhân trước, Uông là Pháp có đánh đến tin bí mật về cho Tướng và Chu bội Đức; Tướng đã da nghĩ; nay bắt được liên lạc tin đồng những âm mưu không phải mình ý nghĩa được lại là một chứng cứ về dĩ làm của Chu và Tướng. Trước kia phái Quê còn đứng bên tách và có ý (xem tiếp qua trang ba cột nhì).

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

CHUYÊN-VUI, 0500.
VĂN - VẤN quyển nhất, 0505;
quyển nhì 0512, quyển ba 0512.
Những chuyện vui và văn - vấn này đều trích trong báo Tiếng-dân. Ai muốn mua xin hỏi tại bản-báo và các nhà đại-lý của bản-báo.
Tiếng dân

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ HUẾ

Kiến thi ám mục

Lâu nay ở giữa Thành-Phố Huế, tại đường Gia-Long, có mấy người khách trú ở xa đến mở ra hai phố quay số. Mục đích của chúng nó là cốt lấy tiền của đồng bào ta, và bán giúp đỡ trẻ hóa của mấy tiệm khách trú ở đây. (Chúng nó đi lượm lặt ở mấy tiệm khách trú những hàng hóa mà mấy lâu nay bán không chảy, như là nước huế, xà phòng, tranh vẽ, tam-sự, ngũ-sự, đồng, xe máy v.v.)

Thủ lĩnh một ban con có ấy, mà tính cho ba con xem: ban ấy chia làm 23 cửa ải, sơn đồ. Cách hai cửa ải, có một khoảng trống, sơn trắng. Khoảng trống ấy là cửa ải. Mỗi khoảng trống rộng bằng hai khoảng đó. Nghĩa là có 23 cửa ải thì lại có 36 cửa ải. Cộng lại thành ra 84 cửa ải. Trong 23 cửa ải ấy có 24 cửa nhỏ, còn 4 cửa to.

Ái muốn đánh thời cứ đặt ra một hàu. Con có chỉ nhậm khoảng trống là hàu, chỉ nhậm một khoảng trống 24 khoảng đó. Ái ở là ải được một vật « trẻ hóa » giá trên dưới một hàu; nếu chỉ nhậm một khoảng trống 4 khoảng « to » là lãnh được một món đồ cũng « trẻ hóa » nhưng giá cao, hai đồng, năm đồng, có cái đến hai ba chục đồng.

Ái vào đánh cũng chỉ thấy có 28 cửa ải, mà không hề nghĩ đến 56 cửa ải kia. Cho nên có người lại nghĩ đến đôi hàu rằng tiệm con có ấy không phải là cốt ải tiền, chỉ là để bán hàng cho chạy mà thôi!

Ấy là một điều xảo quyết chung của bọn khách trú lập ra bán quay có còn hai điều xảo quyết riêng của mấy chủ khách mở ra hai tiệm quay có này nữa mà mấy người chơi không ai thấy mới là là:

1) Ở hai phố đánh con có ấy, ban con có khác hẳn ở hai phố đánh con có khác.

có khác. Hai ban này hình vuông, người đánh chỉ thấy một mặt còn ba mặt không thấy được, còn các ban khác thì tròn, người chơi có thể thấy cả toàn ban.

2) Hai ban này không phải là quay may rủi như những ban khác được. Con có trên hai ban này có mấy ải xuống dưới đất, và do chúng người cái sai số. Mấy ải gọi là « bascule »; ở trên ban có mấy cửa ải thua, thời ở dưới bascule cũng có chừng này cái răng cưa. Người đánh muốn quay mấy thời quay, mà người cái chỉ bấm ngón chưa một cái, là con có phải theo.

Ái có ý nghĩ thời biết. Trong hai người khách trú đứng trong chỗ cái, thời chỉ có một người lo xĩa tiền, sắp đặt mọi việc, còn một người không hề làm chỉ biết, cứ vòng tay mà ngo. Đó, nguy hiểm tại người ấy; chính cái chướng của người ấy để trên cái đòn bascule, ở dưới ban, mà tùy ý sai khiến con có ở trên ban.

Lạ thật, người minh sao đem tiền đi chơi mà không biết cái thủ đoạn xảo quyết của người ta như thế hay là vì thấy đồ lối của họ mà lóa mắt không?

Ký giả lại nghe rằng hai người khách ấy đã có bảy cuộc con có ở Vinh, nhưng bị quan Công-Sứ Vinh đuổi đi. Thế thì sao nay chúng nó vào Huế lại được tự do như vậy?

N. C. S.

THANH-HÓA

Tình cảnh dân gian
Từ đầu tháng 6 Annam đến giờ, tình Thanh-hóa bị 5 cái lụt và 4 cái bão.

Thế mà khắp chốn nhà quê cho tới nơi thành thị, đi đâu cũng nghe dưới này, hiện nay còn nằm ở nhà lao Thanh-hóa:

Ông Nguyễn-Si-Khánh, chủ hội chợ Quảng-Bái, anh em ông Nguyễn Văn-Xuân ở phố Lò Chum, ông Nhì, ông LA-liên-Vũ, cậu Phục và có Tôn-nữ-thị-Tịch.

Một người dân Thanh-hóa.

(THẠCH-THÀNH)

Quan công sự kiện sao?
Hôm 19 tháng tám Annam này, ký giả đi qua hạt Thạch thành, nhân trời mưa bão, không đi được, phải vào trú ở một nhà bên trường Trạc nhật. Chiều hôm ấy thấy nhà bên cạnh kẻ vào người ra rất đông, hỏi ra thì là thân hào và đồng lý hội nhau để bàn việc di kiến quan huyện L. Th. Ký giả lấy làm lạ, nên không để ý đến. Đến 8 giờ đêm, đương lúc trời mưa gió, chợt nghe người nói: « Quan đến! quan đến! ». Trông ra thì thấy bốn tên lính đầy cái xe cao su đi vào nhà bên cạnh. Khi đó ký giả mới lấy làm lạ, tưởng quan đi bắt mấy người kiện minh về trị, nên liền vào xem, thì thấy trong nhà người ngồi chật ních, ăn uống tự do, mà quan thì ngồi ngoài hè. Sau thấy một bà già đem chiếu trải lên giường trong xó nhà, rồi mời quan vào ngồi tạm. Khi ăn xong thì họ cũng ngồi im, không ai nói gì với quan; một hồi lâu quan trút xuống đi và vẫn ra chiều muốn nói, mà có đáng ngại người, vì ra, ra vào một lúc... rồi quan mới cất tiếng nói: « Thưa thân hào, và đồng lý, các ngài hàng huyện, hôm nay tôi nghe nói hàng huyện và có đến trách cấp đến tôi, tôi tự nghĩ rằng: từ khi tôi đến đây, cũng có nhiều lần làm lỗi với thân hào hàng huyện, thật là mười điều chưa chắc đã phải cả, nhưng đó cũng là cái tình nóng của tôi, hoặc là vì lời nói vô tình, hay là trong lúc việc quan trọng, chứ thật không có sự gì là dụng tâm cả; tôi tự biết cái lỗi đó, mà biết lỗi thì không gì bằng tự nhận là hơn, nên tôi vào đây xin rước các ngài về huyện, có đến gì lỗi xin các ngài minh cáo cho tôi được biết, để sau này tôi xin hối cải. » Quan nói đi nói lại một hồi lâu, nhưng họ vẫn ngồi yên, sau có một người đứng lên nói rằng: « Bây giờ quan lớn nói không đúng lắm, mà tên Hàng kiện lang Trường Châu không chịu chia ruộng cho nó, quan bắt tất cả làng giam đánh mấy tháng trời, đã lấy biết bao nhiêu bạc; quan lại còn bắt ức tên Hàng viết khế giao hết cả

ruộng và trâu bò cho đầy tớ và em vợ quan; tên Hàng đã không được ruộng lại đến tên này chút ít. Quan chưa kịp trả lời, thì một người nữa đứng lên nói: « Quan vô tâm thật, nhưng chỉ biết lấy bạc thôi, như vợ tôi Lặc ở làng Nỗ Sơn, để không được mà chết, sao quan lại bắt cả cha và anh nó giam đến hàng tháng, lấy được bạc mới thả? » Rồi mỗi người nói một việc, không thể nhớ hết được; quan cũng trả lời gượng dỗi câu. Một hồi lâu mọi người đều im lặng, không nói năng gì nữa. Mà quan thì nói đi nói lại chỉ nghe phớt lờ cả. Mãi đến 12 giờ đêm quan mới ra về, ký giả cũng lui về nhà trọ. Về câu chuyện ít có như vậy, nên xin đăng việc-thiệt để độc giả ngâm nghĩ, chứ không bình phẩm.

Khách qua đường HÀ-TỈNH (CẨM-XUYỀN)

Lý-trưởng làm oai
Ngày 13 Annam vừa rồi, ký giả đi qua chỗ giếng Tào (thị trấn-tri) thấy 6, 7 người vừa già, vừa trẻ đi mua xác mắm ở Nhượng-bạn về đang ngồi than van; hỏi duyên cớ thì một cô già tuổi ngoài 60 nói: « Chúng tôi ở Thạch hà vào Nhượng-bạn mua xác mắm, đường xá xa xôi, đi khi nửa đêm mà đến gần trưa mới mua được mỗi người một gánh nặng. Gánh ra về giọt đường, thấy mấy tờ giấy chữ Hán, theo tục thường ta, chúng tôi lật đi lật lại, (người nhà quê thấy giấy chữ Hán rơi đất thì lật đi lật lại, là tục truyền xưa nay, không lật thì cho là có tội kỵ là đều mê-tin).

Đến chợ Mai (Nhượng-bạn) dúi bụng qua rừ nhau vào điểm ăn cơm. Đường lúc anh em cái cơm gói ra ăn, thì tôi mở tờ giấy ra xem chưa kịp đọc, thì anh em có ba người đến giật lấy giấy và đồ hết cơm, rồi lấy roi đập chúng tôi và hét to rằng: « Ai làm điểm cho bay người mà lý sở tại tôi bay không đứng giấy? » Bay lại ăn trộm giấy của thầy chánh - đồng Lạc-xuyến (Cẩm-xuyến) bắt (trời lại). Chúng tôi đau quá, gượng thưa rằng: « Thưa bà ông, chúng tôi không biết và cũng không mấy khi đến đây, xin bà ông thứ cho, còn cái giấy đó chúng tôi thấy thì lật mà đối đi, thường ai cũng vậy. »

Thưa xong chúng tôi cất gánh ra về, đi đến đây, phần mất ngủ, phần chịu dúi chịu đập đau khổ quá!

Sau ký giả hỏi: « Có biết ba người ấy là ai không? Có ấy trả lời rằng: « Vừa gặp mấy người đi chợ, hỏi ra mới biết ba người đó là ba anh em ông Lý Sâm. »

QUẢNG - NAM (TAM KỲ)

Người hay heo ỉ
Ở làng Hòa-thành-Hệ thuộc tổng Phò qui lệ, hôm 26 tháng 8 Annam có xảy ra một sự cường dâm rất

ghê gớm, ai nghe cũng phải rùng mình: Tên Lâm-Lưu độ chừng 45 tuổi, có ba người con trai. Người con đầu tên là Hai Lưu có vợ rồi và đã ở riêng. Một hôm người chồng đi khỏi, độ chừng 1 giờ sáng, ông Lưu đi vào nhà dò lời trên ghế thì Hai (vợ Hai Lưu) và toàn đồ thủ đoạn. Thụ Hải cụ tuyệt. Lẽ ra ta làm cần nên thì kỷ bên nắm lấy quần áo của lão ta, rồi la lên om sòm. Những người bằng cặn chạy đến, thì kỷ bên cầm tang kỷ có với hàng cặn và lý hương. Nghe tháng trước đã có một lần rồi cũng như lần này, có một lần nhưng làng vì nề nếp xử huê, nay lại lần này nữa. Người mà ra heo như vậy có thể nào dung trong xã hội được?

Lành minh

BÌNH-ĐỊNH

(BÔNG-SƠN)

Linh bán mồ dân
Hôm mồng 4 tháng 8 Annam, ký giả đi ngang qua làng Phú-thuận, tổng Kim-sơn ghé vào quán Túc nghị, thấy một người đàn bà cầm cái áo cũt vải ka-ki thế cho mộ quán 0\$50; mộ quán chỉ thế 0\$30. Người kia nâng nỉ xin 0\$50 đựng đã số học chuộc cái mồ. Thấy sự lạ, ký-giả dò hỏi thì mộ quán kỷ rồi rằng: « Đêm tối hôm qua (mồng 3 Annam) là ban canh gồm của chúng nó tên là Trại, và 4 người nữa (gồm này mỗi đêm 5 tên ban canh). Đêm ấy mới vừa chạng vạng, Hương-kiểm Vĩnh đem tên linh phủ (không rõ tên gì) qua gọi để bắt dân canh đưa linh qua trường Sỏi. Vì dân nhà quê đi làm về tối, chưa kịp ra gồm, linh không thấy dân, bèn lấy cái mồ bán cho Hương - kiểm, lấy 1\$00. Hương-kiểm thuận mua rồi bảo tên tên Hương-Vĩnh bắt cả 5 tên dân canh, phải chịu mỗi đứa 0\$50 để chuộc cái mồ, không thì giải xuống quan. - Thế là Hương-Vĩnh, mua cái mồ ấy lời được 1\$50.

Mồ của làng mà kẻ bán đi, người bán lại, dân phải cầm áo quần mà chuộc lại cho làng. Có phải là một việc mới không?

Việt-Anh

BẮC - KỲ

HANOI

Hội đồng chính phủ
Ban thường trực Hội-dồng Chính phủ đã họp hôm qua (1er Octobre) tại phủ Toàn quyền để quan Toàn quyền Pasquier chủ tọa.

Vấn đề khó khăn và lời thời nhủi đem bàn ở kỳ hội đồng này là vấn đề linh trung các ty rượu. Sau khi bàn định hồi lâu thì hội đồng theo ý kiến quan Toàn-quyền mà quyết bỏ cái chế độ linh trung rượu.

T. N.

HẢI-DƯƠNG

(NINH-GIANG)

Lương tâm ở đâu?

Ở hạt Ninh-giang ai ai cũng nhao nhao đàm luận ông đốc trường quá khoei dõ học trò, cứ buộc đều này, đòi đều khác; khi nào cũng khuyến học trò: muốn học thì phải có « Công », nhưng không biết cái công ấy là gì, phải làm thế nào mà có? Chỉ thấy nay đuổi từ này vì thiếu giấy má, mai đem từ khác xuống lớp bảo rằng sức kém. Vì có kỷ những từ phải đuổi và bỏ trường cũng nhiều. Nghe đâu có trò đã gởi đơn kiện ông đốc tại quan Thanh tra nhưng chẳng thấy hiệu quả gì.

Không biết nhà mô phạm để lương tâm ở đâu mà nỡ lòng bắt nghiệt học trò p'ư thế?

Ch.

NAM-KỲ

SAIGON

Cụ Phan văn-Trường bị bắt!
Hôm thứ tư, ngày 14 tháng tám tức 8 giờ tối, cụ Phan văn Trường bị hai người mật thám bắt tại chỗ trú của cụ số 11 đường Blainville Paris V.

Nay cụ đã vào khám La Santé 8e division; cellule 13. - Cụ ở theo tù thường, như bọn trong cườ, sát nhơn, chứ không phải ở theo tù quốc sự, nên vào thăm không được. Bà con thì 1 tháng vào thăm được 1 lần mà thôi.

Chánh phủ buộc cụ, vào tới xử lnh làm phần, kêu dân Việt - Nam

Dầu này là thuốc
đi đàng, Phòng
khi gió táp mưa
chan bắt thời.



HAO HIỂM NỮ HIỆP

(PHÚC - NHÌ - MA - TƯ
TRINH - THẨM - AN)
Dịch - giả: XI-TÚC-TÚ

56 50
CHƯƠNG THỨ MƯỜI
Cách qui quyết của nàng nữ hiệp che mặt
(Tiếp theo)

Tên chỉ đã định, bèn hỏi Bà tước rằng: Bà tước chắc có tấm ảnh LẶ-CÁCH ở đâu, phải soạn lấy ra, đặt cạnh Hoa-sinh cũng song bên phòng: HẢI-ĐỨC mới nâng uống thuốc xong rồi thì phòng theo chỉ lệnh đang tắm ánh của LẶ-CÁCH mà hóa trang cho nàng HẢI-ĐỨC. Hoa-sinh phải giấp nâng HẢI-ĐỨC về việc cái trang đó. Còn về phía Hoa-sinh cũng THANG-AN thì chỉ đứng trong trên bộ mặt cho có một chiếc gương thường, khiến cho người quan, trông lúc ngó qua không thể nhìn ra là được; việc ấy đơn giản, dứt sau khi HẢI-ĐỨC

cũng An-Cần cái trang xong thì Hoa-Sinh tự mình cái trang lấy cũng không muộn gì.

Bà tước cười nói: Việc hóa trang, tôi chỉ ngại cho HẢI-ĐỨC, vì nàng không quen làm bao giờ, nay xin Hoa-sinh chỉ ý theo cái ảnh nàng LẶ-CÁCH mà bày vẽ cho nể ải làm; đã có tay thao chí dìm thì tự nhiên thần linh thái độ, ỉn cũng có giống hơn nhiều, không đến nỗi lố mố cho kẻ khác biết được.

Bà tước nói xong, cầm cái ảnh nàng LẶ-CÁCH mới in gấu đây, cang ta đều sang bên phòng HẢI-ĐỨC. Còn bà, ta thì vào phòng tắm rửa và sửa soạn đồ đạc một vài trò làm Nam tước TÔ-TRẠCH, việc đó đã gán. Bận ta lại vào phòng thì An-Cần hóa trang đã xong, thái độ hình nhè, xem ra không xấu, song cái cách hành động cử chỉ, chẳng có chút gì hợp thức; nàng HẢI-ĐỨC cũng THANG-AN đang còn giấp nó cách này đây, thì bọn ta đã đến, bắt đầu cái trang cho nàng HẢI-ĐỨC, rồi đem trau dồi; về công sửa soạn một hồi, xem ra tự nhiên có mấy phần giống làm. Dạy có mình đang còn bệnh, xương

mại gầy ốm, mà liễu liễu môn; ta tuy có học nghề hóa trang thông thạo một ít, mà bao nhiêu những được phẩm cũng khi cụ cần dùng, không có mang theo cho đủ; lúc đầu đã không dự bị cho sẵn, nên bây giờ không có pháp gì mà làm cho cái tình thần và da thịt đều một cái (về vào cửa vườn) đang có vào trong; ta mới thở tay vào túi, lấy ra bốn tiền-linh, đưa cho người bán vé. Xem đủ một hồi, lại trông ra bốn phía mà hỏi ta rằng: Ông mua một vé hay là hai vé?

— Tôi một mình đi đây, chỉ một vé là đủ. Ta trả lời thế, người ấy trả lời cho ta hai tiền-linh và nói: Nơi trường Thị-nguyệt này, phải anh em trong nhà nhóm cùng nhà làm vườn trồng cây, mà muốn vào nghiên-cứn thực vật, thì có lệ ưu đãi đặc biệt: chỉ thu có nửa tiền mà thôi. Ông không phải người ở xa mới đến, mà không biết cái chương trình ấy sao?

Ta nghe câu ấy, e rằng đã loái mồi ra, bị người ta thêu, nên tự-nhiên sinh then có hơi đỏ mặt, không dám nói nhiều chỉ dạ dạ vâng vâng cho qua đi; lãnh vé rồi liền bước vào trong, muốn chạy mau, rồi lại nghĩ lại, anh bạn phiêu này, rả nhơn mình là một người làm vườn, cấp cho mình về cách ưu đãi đặc biệt, không có chút gì là nghi ngờ. Thế là biết mình hóa trang đã khéo, có vẻ tự nhiên, không có chút gì là khiến cượng, nay đã vào trong, mình có thể tùy ý mình đơn, thuy cho bạn ta mà buồn lủ này nọ. Ta nghĩ như thế, linh-thần càng vững thêm, ngẩng đầu lên xem thì thấy chỗ trồng giống dâu và bông Trung hoa, chính tại bên tả trong cửa lớn, ngồi tại nơi đó thì bao nhiêu kẻ vào người ra dĩa trông thấy cả, đã không có gì che đậy, mà lại trong đêm kỳ cang, một sự lo cũng không sợ. Ta đến rồi, linh-thần càng vững nữa khác, rồi theo cửa nhỏ phía sau, dọc ra mấy cái đường nhỏ thông qua các nưi, xem xét một hồi, thì thấy Đình-hương-Thảo ở về phía Tây Bắc, cách đó không xa bao nhiêu. Ta bèn thuận theo đường nhỏ đi tới nơi nơi định đó, gần đến thì thấy có hoa dầy dất, hơi thơm bài ngát, cũng với các nơi cao thấp so le, thì xanh thì đỏ, đỏ

vào trong, muốn chạy mau, rồi lại nghĩ lại, anh bạn phiêu này, rả nhơn mình là một người làm vườn, cấp cho mình về cách ưu đãi đặc biệt, không có chút gì là nghi ngờ. Thế là biết mình hóa trang đã khéo, có vẻ tự nhiên, không có chút gì là khiến cượng, nay đã vào trong, mình có thể tùy ý mình đơn, thuy cho bạn ta mà buồn lủ này nọ. Ta nghĩ như thế, linh-thần càng vững thêm, ngẩng đầu lên xem thì thấy chỗ trồng giống dâu và bông Trung hoa, chính tại bên tả trong cửa lớn, ngồi tại nơi đó thì bao nhiêu kẻ vào người ra dĩa trông thấy cả, đã không có gì che đậy, mà lại trong đêm kỳ cang, một sự lo cũng không sợ. Ta đến rồi, linh-thần càng vững nữa khác, rồi theo cửa nhỏ phía sau, dọc ra mấy cái đường nhỏ thông qua các nưi, xem xét một hồi, thì thấy Đình-hương-Thảo ở về phía Tây Bắc, cách đó không xa bao nhiêu. Ta bèn thuận theo đường nhỏ đi tới nơi nơi định đó, gần đến thì thấy có hoa dầy dất, hơi thơm bài ngát, cũng với các nơi cao thấp so le, thì xanh thì đỏ, đỏ

sắc không thom, phong vị có khác hẳn. Vừa muốn chạy lại ngó đường lên, thì thấy một cái xe xanh lờ, chạy tới như bay vào trong vườn đi. Liếc mắt trông ra thì thấy một vị quý phái râu tóc bạc trắng, cang một người nữ lang sang đẹp, đều ngồi trong xe. Xem ra khi tượng vẫn là đường hoàng mà bốn con mắt đều chăm vào trong vườn, rein đồng ngó tây. Lúc đó xe bay qua bên mình ta, người con gái xoay đầu lại thì cái xe đã theo đường lớn mà chuyển qua đường khác, bị một chầm cạy lòn che khuất không trông thấy nữa, không rõ người trên xe ấy chăm ngó những gì. Ta vừa đang đó chừng một chốc, thì thấy xe quay lại, đi thẳng lại phía ta, rồi dừng lại, hai người đưa xuống xe đi lại nơi Đình-hương-Thảo, ngồi trên ghế tre bên cửa sổ. Ta bước lại gần bên cái xe đó mà xem, thì thấy trong tâm kính ba-lê đường sau mặt xe khảm mấy chữ trên giấy trắng, rõ ràng cái danh tước một nhà sang:

Hoa-chu Tô-trạch Nam-tước.

(Còn nữa)

đội loạn đã được người Pháp ra khỏi...
Tay rất nặng, Chanh phải không...
(Theo T. C. 30 Septembre)

AI-LAO
VIENTIANE

Cải chính vụ án theo cơ
Cải tin ông Đình phải phạt 1000...
Mlle Nam Kim

CHUYỆN HAY

CHỨC HẠN LẠI QUÍ
LẠI CHĂNG ?

Đã một trăm năm nay, ta chỉ...
nghe người Tàu sang Âu Mỹ du học...
đang học ở Trung quốc.

Cải tân bị người ta khinh...
đã lâu, nay được người Âu Tây...
Nay chúng ta

On demande un
instituteur sérieux
diplômé E. P. S.
pour enseigner quatre
enfants.

S'adresser à
Monsieur TH
Postes Télégraphes Téléphones
à BÉN-THUY

Chú ý! Chú ý!

At là chủ tiệm bán thuốc bắc...
CHIN và SONG, nên tìm đến...
QUÂN-THANG ở đường CANTON

(TÌNH-HÌNH TRUNG-HOÀ)

(Xem tiếp trang trước cột này)
hướng bắc tiến, nên Trương...
Trương ở Ngạc tây đã khiến...
nay phải Quế bị tòa chiết rồi, lư

Ngay trong sự - đoàn Trương...
Đông-long - Quang và Hoàng-trân...
Cầu phần đối việc đào Trương, liên...
lập-trung quân đội riêng ở Ngạc-đó

Về mặt Trung - Ung, Trương...
phải bậm đội lên đông từ Vu-bồ...
đến Ngạc-xương, Tin dương có Từ...
nguyên Toáo, Vũ-bân có Trương-

SÁCH MỚI

Bản báo có nhận tặng hai quyển...
sách mới xuất bản như sau này :
1) HANG - TÂM - NGOC - CHAT

GIA-ĐÌNH GIÁO-DỤC

(NGUYỄN-VĂN CỎA-QUA-HÀNH-VĂN-
SỞ-SINH-TỔ DỤC)

GIA-ĐÌNH GIÁO-DỤC CẦN
PHẢI BIẾT

CHƯƠNG THỨ NHẤT

Bắt đầu chung

(Tiếp theo)

Thời kỳ gia đình giáo dục, từ...
lúc mới - đờ - chơ đến ngày...
người, nghĩa là từ ba tuổi cho đến...
18 tuổi, mới rời nhà mà tự lập

Cách gia đình giáo dục vì như...
cái giấy nỉ buộc vào lưng trẻ con...
mà người mẹ lấy tay dắc để tập...
cho nó học đi (bên Tàu tập con nỉ

Cơ mà đối với con trai con gái...
vì tính chất có khác, nên cách...
giáo cũng không đồng nhau hết

giống yếu, ngày sau còn mong gì...
tranh cạnh với đời được. Gần một...
đôi này, người mình càng ngày càng

Trong cách gia đình giáo dục...
cha mẹ phải có định kiến, dựa...
gặp khó khăn thế nào, cũng phải...
trở cách lên hành, không nên

ĐỘC-GIẢ LUẬN-DÀN

CÁI ỨC SÙNG BÀI - KIM-TIỀN -
LÀM SAO MÀ TRỪ TIẾT
ĐƯỢC ?

Độc giả chắc ai cũng đã được...
nghe đến câu : « Thời đại bây giờ...
là thời đại kim tiền : thế-giới bây

người người đều xoay về mặt...
đời kim-tiền, chỉ vì tiền, sống...
vì tiền, làm gì có tiền thì làm,

Kim tiền là một thứ thương phẩm...
như các thứ thương phẩm khác...
Nhưng chỉ vì nó có nhiều đặc tính

Vì vậy người ta ít kể quan tâm...
đến việc tích lũy kim tiền mà cái quan...
niệm khinh miệt kim tiền cũng

thì trước đó « sống » đã ; mà...
có kim-tiền mới « sống » được. Vì...
vậy người ta phải sùng bái kim-

Hồi trước ở Âu-châu, cũng có...
những nhà đạo-dức tư-tưởng giống...
bết những nhà đạo-dức « xưa » ta

Độc giả ai lại không biết luật...
nhân quả (cause et effet), ai lại...
không biết rằng muốn trừ phước

THẾ NÀO LÀ DÂN-QUYỀN ?
Muốn cho hiểu biết thì nên...
mua sách DÂN-QUYỀN CHỦ-

VIỆC THẾ GIỚI
A-ĐÔNG
TRUNG HOÀ
Phong trào thảo Trương

ĐẠI-QUANG DƯỢC - PHÒNG

47, PHỐ HÀNG ĐƯƠNG, HANOI
Giấy-nội số 808

108, PHỐ KHÁCH, HAIPHONG
Giấy-nội số 118

THOẢI - NHIỆT TÂN
Thuốc Sốt

Thở bệnh này mới phát-sinh thì rất...
đau, chóng mặt, nóng, từ chỉ...
mỗi một, lúc dài ra thì nước

DẦU ĐẠI-QUANG
Dầu Bách - giải

Chuyên trị rức đầu, đau bụng, ngạt...
mũi hắt hơi, đi rữa, ăn...
uống không tiêu, sốt nóng, sốt rét,



